

NUMMER 2

15^E JAARGANG
NOVEMBER 2003

INHOUD

VAN HET BESTUUR.....	2
ESRI User Conference (1)	3
10 vragen aan	6
De Nationale GIS-reunie 2003	8
Ondersteuning gebruikers door ESRI NL	10
“Kennis delen, de volgende infrastructuur”	12
AGGN-gebruikersmiddag bij het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam	13
ESRI User Conference (2)	16
ACTIVITEITEN-AGENDA AGGN	20

DE ARCGIS GEBRUIKERSGROEP NIEUWSBRIEF IS EEN
INITIATIEF VAN DE ARCGIS GEBRUIKERSGROEP
NEDERLAND (AGGN). HET BESTUUR VAN DE ARCGIS
GEBRUIKERSGROEP NEDERLAND BESTAAT UIT:

Hans van Amsterdam (voorzitter)

Frans Lips (ledenadministratie)

Peter van Hooff (penningmeester)

Hedwig Thorborg (nieuwsbrief)

Jeroen Baltussen

Erik van der Zee (website)

HET LIDMAATSCHAP VAN DE ARCGIS GEBRUIKERS-
GROEP NEDERLAND BEDRAAGT €45,- PER
ORGANISATIE (-ONDERDEEL) PER KALENDERJAAR.

VOOR AANMELDINGEN EN OPZEGGINGEN KUNT U ZICH
WENDEN TOT:

Frans Lips

Zonstraat 9, 3581 MN Utrecht

e-mail: frans.lips@rivm.nl of info@aggn.nl

KOPIJ VOOR DE NIEUWSBRIEF KUNT U STUREN NAAR:

Hedwig Thorborg

Ronsseweg 217-C, 2803 ZB Gouda

e-mail: hedwig.thorborg@wur.nl of info@aggn.nl

MEER INFORMATIE VINDT U OP:

www.aggn.nl

VAN HET BESTUUR

Voor u ligt de tweede en laatste AGGN-nieuwsbrief van 2003. In deze nieuwsbrief vindt u onder andere een verslag van de gebruikersmiddag bij het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam, indrukken van de User Conference in San Diego, kijken we terug op de tiende GIS Conferentie en starten we met een nieuwe reeks interviews.

Na de zomer is tegelijk met de contributie-mailing een overzicht van de gegevens in onze ledenadministratie meegestuurd. Het verzoek om deze te controleren en zonodig wijzigingen door te geven heeft veel reacties opgeleverd. De meeste leden hebben gereageerd en de doorgegeven wijzigingen zijn inmiddels verwerkt zodat de ledenadministratie nu weer goed op orde is. De contributiemailing heeft ook tot een aantal opzeggingen geleid. De lidmaatschapsstructuur waarbij een organisatie(-onderdeel) lid is levert in de praktijk nog wel eens problemen op doordat contactpersonen van functie of van werkgever veranderen zonder dat wij dit doorkrijgen. Daarnaast is het binnen grote organisaties voor individuele medewerkers soms onduidelijk of hun organisatie lid is van de AGGN of wie er binnen de organisatie contactpersonen zijn. Daarom hierbij nogmaals het verzoek om eventuele wijzigingen aan ons door te geven.

De themamiddag over ArcGIS en statistiek bij het Centraal Bureau voor de Statistiek die oorspronkelijk voor eind oktober 2003 was gepland, is verplaatst naar donderdag 5 februari 2004. Op deze dag zal ook een algemene ledenvergadering worden gehouden.

De traditionele AGGN technische workshopdag in het voorjaar wordt in 2004 groots aangepakt. Ons herhaald verzoek om meer technische diepgang tijdens de GIS Conferentie, de grote belangstelling voor

technische tracks tijdens de GIS Conferentie en voor technische seminars van ESRI en het op stapel staan van ArcGIS 9 vormen voor ESRI Nederland aanleiding om samen met de AGGN een complete technische dag te organiseren. Deze dag wordt georganiseerd in oude GIS Conferentie stijl op de bovenste verdieping van het Groothandelsgebouw in Rotterdam. Noteer alvast 24 maart in uw agenda.

Het bestuur van de AGGN heeft elk jaar een gesprek met de directie van ESRI Nederland. In dit gesprek worden wederzijdse plannen uitgewisseld en er worden nieuwe afspraken gemaakt over de samenwerking tussen ESRI en AGGN. Ook brengen we tijdens het gesprek onder de aandacht wat er volgens onze informatie leeft onder de gebruikers van ESRI software. Afgelopen keer hebben we aangekaart dat informatie over problemen met ESRI-software en bekende bug's, informatie over software-releases en de daarmee verholpen problemen slecht beschikbaar zijn voor gebruikers. In deze nieuwsbrief geeft Martin Schlüter een overzicht van de acties van ESRI Nederland om de beschikbaarheid van deze informatie voor de gebruiker te verbeteren.

Ik wens u veel leesplezier en als u vragen of suggesties heeft voor de AGGN: laat het ons weten!

Hans van Amsterdam
voorzitter ArcGIS Gebruikersgroep Nederland

ESRI USER CONFERENCE 2003 - 'GIS Serving Our World'

Eddy Scheper, ARIS, Utrecht

Reeds vanaf 1995 is ARIS met één of meer mensen present geweest op de ESRI User Conference in Palm Spring en San Diego. Zo ook het afgelopen jaar en zoals gewoonlijk was het weer een hele happening: meer dan 11.000 deelnemers uit ongeveer 180 verschillende landen. Door het karakter van ons bureau ligt bij ons bezoek aan de User Conference altijd de nadruk op nieuwe ontwikkelingen en de technische workshops. Hierdoor is dit verslag nogal technisch en is het minder toepassingsgericht.

Het aanbod aan informatie op de User Conference is altijd overweldigend. De 'hot topics' dit jaar waren:

- ArcGIS 9.0, en dan vooral de Geoprocessing Tools;
- ArcEngine;
- ArcServer;
- Microsoft .NET;
- (ArcGlobe).

ArcGIS 9.0

ArcGIS 9.0 is de volgende belangrijke release van ArcGIS en bevat een behoorlijk aantal nieuwe uitbreidingen en verbeteringen. De belangrijkste uitbreiding is wel die op het geoprocessing vlak. ArcGIS 9.0 is uitgebreid met ca. 400 nieuwe tools met functies voor o.a.:

- Analyses (b.v. ook een lijn-op-lijn intersect);
- Selecteren van features;
- On-the-fly projectie;
- Het zetten van de analyse environment (bv. de extent, cell size);
- List... functies (bv. ListFeatureClasses);
- Exists... functies;
- Cursor functies (o.a. update en insert database cursors);
- Geometry functies (o.a. voor het opvragen van de geometry van features, deze functies komen waarschijnlijk alleen beschikbaar voor het lezen en niet voor het schrijven van de geometry).

De nieuwe functies komen via ArcToolbox beschikbaar. De ArcToolbox is nu nog een aparte applicatie, maar in ArcGIS 9 is de ArcToolbox als een dockable window volledig geïntegreerd in ArcCatalog en ArcMap. Behalve via ArcToolbox kunnen de tools ook aangeroepen worden via:

- Een commandline in ArcMap; de tools kunnen met een simpel commando aangeroepen worden zoals in Workstation ArcInfo;
- Als een proces in ModelBuilder;
- Als een functie call in een programma (bv. VBA of VB) of een script.

In het verleden kon binnen ArcInfo alleen AML als scripttaal worden gebruikt. Binnen ArcGIS 9 heeft de gebruiker nu de keus uit verschillende scripttalen. Zoals bijvoorbeeld:

- VB Script;
- Java Script;
- Python;
- (AML; dit wordt door ESRI niet als scripttaal genoemd, maar er wordt wel verteld dat oude AML's kunnen worden gebruikt).

Welke scripttaal moet ik nu gebruiken? ESRI adviseert Python. Python is gratis, cross-platform, object georiënteerd en er is een goede IDE (Integrated Development Environment) beschikbaar.

Behalve vanuit de desktop applicaties, kunnen scripts ook los (in batch) worden gedraaid. Een gebruiker kan zelfs eigen gemaakte tools toevoegen in de vorm van scripts of models (Model Builder) en deze weer in andere scripts gebruiken.

Omdat de tools in ArcGIS 9 nu met simpele commando's kunnen worden aangeroepen, wordt het veel gemakkelijker om veelvoorkomende analyses uit te voeren. In veel gevallen is daar nu in ArcGIS 8 nog een halve pagina ArcObjects-code voor nodig.

De tools zijn vooral bedoeld voor geoprocessing. Automated Mapping zoals in Workstation ArcPlot kan (nog) niet.

Met de nieuwe tools en scripting-mogelijkheden hebben we met ArcGIS 9 eindelijk weer een gereedschap in handen waarmee we op een eenvoudige manier aan kwaliteitszorg en reproduceerbaarheid van onze GIS-producten kunnen doen.

ArcEngine

ArcEngine is een nieuw product. En eigenlijk ook weer niet: ArcEngine is ArcObjects, dus ArcGIS zonder de desktop applicaties (ArcMap, ArcCatalog etc.) maar wel met een aantal controls (Map, PageLayout, TOC, ToolBar, Scene, Globe, ArcReader) die binnen een programmeer-omgeving kunnen worden

gebruikt om eigen desktop applicaties te bouwen.

Vanwege ArcEngine is ArcObjects intern gereorganiseerd. Er is niet één esriCore library meer, maar deze is nu opgedeeld in 40 tot 60 afzonderlijke libraries. Hierdoor kan ArcEngine een licentie-architectuur bieden waarbij een gebruiker alleen betaalt voor die libraries (of functionaliteit) die worden gebruikt. Een eindgebruiker heeft alleen een (goedkope?) runtime nodig. De prijs hiervan is afhankelijk van het aantal gebruikte libraries. Voor de ontwikkelaar is er een Developer Kit. Applicaties die hiermee zijn gemaakt, kunnen behalve op basis van een ArcEngine runtime licentie ook draaien onder een ArcView-, ArcEditor- of ArcInfo-licentie.

Er komen COM-, .NET-, Java- en C++ API's voor ArcEngine en ArcEngine komt beschikbaar voor Windows, UNIX en Linux. Een nadeel van ArcEngine is dat er veel zelf moet worden geprogrammeerd (bv. alle edit-functionaliteit) terwijl deze functionaliteit in bijvoorbeeld ArcMap al standaard ingebouwd zit. Het grote voordeel is echter, dat je nu hele toepassingsgerichte applicaties kunt maken zonder de ballast van ArcMap en ArcCatalog en zonder beperkingen zoals bij MapObjects, met hopelijk een vriendelijk prijskaartje.

ArcServer

Naast ArcEngine lanceert ESRI ook een ander nieuw product: ArcServer. ArcServer wordt gepositioneerd als een client-server architectuur voor o.a. Enterprise Applications en biedt GIS-functionaliteit en analyses via intranet/internet. Net als ArcEngine bestaat ook ArcServer uit ArcObjects, echter in dit geval aangevuld met WebTemplates en WebControls (Map, TOC, etc.). ArcServer is eveneens cross-platform (Windows, UNIX en Linux) en er zijn api's voor XML, .NET en Java.

ArcServer bestaat uit twee onderdelen: een GIS-Server (ArcObjects) en een Application Development Framework. Er is alleen een licentie voor de server nodig, niet voor de clients.

ArcServer is dus eigenlijk remote ArcObjects. We kunnen hiermee weer terug naar de mainframe situatie van de jaren 60/70, maar nu met GIS-servers.

'And What About ArcIMS?' ArcIMS wordt nu door ESRI gepositioneerd als een mapserver, dus geen GIS analyses. Just Mapping.

Microsoft .NET

Voor ArcGIS is VB (en VBA) de standaard programmeertaal. Een ontwikkelaar is echter niet beperkt tot deze taal. In principe kan elke taal worden gebruikt die COM ondersteunt. Voorbeelden hiervan zijn Delphi en C++. Met de komst van Microsoft .NET komt er een nieuwe versie van VB beschikbaar (VB .NET) en tevens een nieuwe taal C#. De vraag is wat dit betekent voor de ArcGIS gebruikers en ontwikkelaars.

De huidige VB 6 versie kan ook in de toekomst gebruikt blijven worden en VBA blijft de programmeer taal voor 'in-project'-customizations. Wie echter gebruik wil maken van de voordelen van de nieuwe .NET-omgeving kan deze gebruiken in combinatie met ArcGIS. .NET wordt door ESRI ondersteund. Op de ArcObjects Online website is al informatie beschikbaar hoe .NET in combinatie met ArcGIS kan worden gebruikt. In de toekomst zullen bij nieuwe versies van ArcGIS naast VB 6 samples ook steeds meer .NET samples worden geleverd.

Wat is .NET en wat zijn de voordelen en nadelen? .NET is een ontwikkelomgeving waarmee vooral het maken van intranet/-internet applicaties een stuk makkelijker gaat dan bijvoorbeeld met VB 6. Microsoft biedt .NET aan in de vorm van Visual Studio .NET. Deze bevat 6 talen, nl. VB .NET, C#, J#, C++, JScript en ILASM. .NET werkt met een Common Language Runtime (CLR), soortgelijk als bij VB 6. Er wordt geen echte machine-code gemaakt, maar code die binnen de CLR wordt uitgevoerd (o.a. met Just Intime Compiling).

Met name VB .NET en C# zijn het meest geschikt voor het gebruik in combinatie met ArcGIS. VB .NET is echt object georiënteerd en biedt nu ook inheritance. Een voordeel van VB .NET ten opzichte van VB 6 is dat je minder vaak gebruik hoeft te maken van Windows API functies. De standaard bibliotheken van .NET zijn veel uitgebreider dan die van VB 6.

C# is een compleet nieuwe taal en lijkt qua syntax veel op Java en C/C++. Voor beide talen geldt dat de ontwikkelomgeving (IDE) sterk is verbeterd in vergelijking met die van VB 6. Dit geldt ook voor het debuggen; extensies kunnen nu óók gedebugd worden. En natuurlijk is er een zeer goede ondersteuning voor het maken van Web applicaties.

.NET is geen COM maar kan wel werken met COM. Hiervoor is een aparte switch in de 'project properties' aanwezig. Niet alles gaat dan goed. Sommige zaken worden wel door .NET ondersteund maar niet door COM, zoals bijvoorbeeld static methods, geparametriseerde constructors (in COM (en VB) kun je geen parameters opgeven bij CreateObject (en New)), overloaded methods (deze worden in COM hernoemd).

ArcGlobe

ArcGlobe is in ArcGIS 9 een nieuw onderdeel van de 3D Analyst extensie. Met ArcGlobe kan héél snel vanuit een overzichtsplaatje van de hele aarde worden ingezoomd naar een grote schaal (het bekende 'Dommelsch' effect). ArcGlobe werd door ESRI (en Jack) met veel bombarie gedemonstreerd. Het ziet er leuk uit maar biedt op het eerste gezicht niet veel

nuttige functionaliteit. Het is vooral aardig voor het opleuken van presentaties.

Tenslotte: Trends in GIS (according to ESRI)

Met ArcGIS 9 wordt weer een nieuwe stap gezet in de ESRI geschiedenis. De geplande release-datum van ArcGIS 9 is de lente van 2004. Voor de jaren daarna voorziet ESRI de volgende trends:

- Hardware 2005: processor op 6 GHz, met 1 GB ram, en 1 Gbit/sec netwerken;
- Software: .NET en Java;
- Besturingssysteem: ook Linux;
- Open Source: ook sommige delen van de ESRI software;
- 3D en 4D;
- Mobile GIS.

10 VRAGEN AAN... LEX DE JONG

In deze nieuwe rubriek maken we kennis met een willekeurig gekozen AGGN-lid aan de hand van 10 vaste vragen. Deze keer is Lex de Jong van Geodan gevraagd de vragen te beantwoorden.

1. Hoe ben je in de GIS wereld terecht gekomen?

Tijdens mijn opleiding ben ik in feite ook meteen de GIS-wereld ingerold. Na 2 jaar bouwkunde aan de HTS in Groningen had ik al die constructie-vakken wel gezien, alleen de interesse voor architectuur is nog altijd aanwezig. Op datzelfde moment lanceerde GEON, wat destijds nog een onderdeel van de HTS was, de studierichting Geografische Informatiekunde. De combinatie van organisatiekunde en GIS sprak me erg aan en zodoende heb ik daar mijn studie voltooid. Als eerste echte baan in de GIS-wereld belande ik bij de Topografische Dienst en heb me daar vooral bezig gehouden met het bouwen van de converter die de brondata van de TDN omzet naar ArcInfo. Inmiddels zit ik al weer ruim 4,5 jaar bij Geodan en hou me daar vooral bezig met alle aspecten op het gebied van geografische data. Naast aankoop, maatwerk en verkoop van data zijn ook data-analyse en adviseren belangrijke onderdelen van mijn werk.

2. Wat is je favoriete boek en waarom?

Mijn boekenkast is met name gevuld met informatieve boeken op het gebied van design, architectuur en muziek, ik ben dan ook geen echte lezer. Maar als ik dan lees dan moet er vaak wel enige humor aan ten grondslag liggen, bijvoorbeeld werk van Herman Koch en Herman Brusselmans.

3. Wat zijn je bezigheden buiten je werk?

Op de eerste plaats ben ik nogal muziek-ziek. De voorkeur gaat uit naar de funk en soul, maar in mijn CD-collectie komen ook andere stromingen ruimschoots aan de orde. Om een beetje bij te blijven en mijn "honger" te stillen moet ik dan ook minstens één keer per maand naar bijvoorbeeld de Melkweg of Paradiso, maar ook in de grotere zalen en de kroegen met live-muziek ben ik regelmatig te vinden.

Daarnaast ga ik ook regelmatig naar (cabaret)voorstellingen in het theater.

4. Hoe leg je je werk uit (of hoe leg je uit wat GIS is) op bijvoorbeeld een feestje?

Ik praat op feestjes liever over andere zaken dan mijn werk. Het is me inmiddels wel gelukt om de meeste familie en vrienden uit te leggen waar ik me dagelijks mee bezig houd. Bij een uitleg probeer ik de term GIS zoveel mogelijk te vermijden en het uit te leggen aan de hand van concrete voorbeelden die tot de verbeelding spreken. Bijvoorbeeld hoe GIS wordt ingezet in de meldkamer van 112 om incidenten te lokaliseren of hoe het assortiment per Albert Heijn-vestiging mede wordt bepaald aan de hand van de bonuskaartgegevens van klanten die in de betreffende supermarkt hun inkopen doen.

5. Wat is het leukste GIS-gerelateerde project waaraan je hebt meegewerkt?

Ik zie mijzelf als een soort datamakelaar en mijn werkzaamheden zijn daardoor zeer divers. Ik ben als adviseur betrokken bij hele grote en langdurige projecten, maar ook bij zeer korte en overzichtelijke projectjes. Het leuke van de wat kleinere projecten vind ik dat deze vaak zeer concreet zijn en dat je direct contact hebt met eindgebruikers. Omdat het zoveel projecten zijn is het moeilijk aan te geven welke nu het leukst was, elk project heeft wel iets in zich wat het leuk of speciaal maakt.

6. Waaraan herken jij een echte GISser?

Wat is een echte GISser? Tegenwoordig is het gebruik van geo-informatie zo ingeburgerd, al weet het overgrote deel van de mensen niet dat hier GIS aan ten grondslag ligt. Voor mensen zoals ons, die in het dagelijks leven hun geld verdienen met GIS, is dit in mijn ogen

alleen maar goed. Meer gebruik van geo-informatie genereert meer vraag en hopelijk naar verwachting ook meer werk.

7. **Wat is je grootste verGISSing?**

Dat is een vergissing die ik nog af en toe wel maak. In mijn enthousiasme om klanten te helpen, wil ik nog wel eens de factor doorlooptijd vergeten. Een klant heeft een probleem en wil vaak een snelle oplossing. Wanneer je dan een mooie oplossing hebt bedacht wil je dat graag meteen toepassen, alleen vergeet ik dan nog wel eens dat de klant vaak gebonden is aan (interne) procedures waardoor je nog even een pas op de plaats moet maken.

8. **Wat is je grootste GIS-ergernis?**

Ergernis is een groot woord, maar je hoort vaak dat mensen data duur vinden. Ik zal niet ontkennen dat er in sommige gevallen een flink prijskaartje hangt aan een dataset, maar veel mensen beseffen niet hoeveel werk het is om een dataset te maken en vooral actueel te houden. Vaak wordt de vergelijking met de Amerikaanse situatie gemaakt waar veel data

gratis beschikbaar wordt gesteld - deze datasets zijn echter meestal wel verouderd. Misschien is het goed om hieraan eens een AGGN-bijeenkomst te wijden.

9. **Wie bewonder je –met andere woorden, wie is je ArcGuru– en waarom?**

De term guru kan ik niet zo goed plaatsen, maar dat heeft misschien ook wel te maken met het feit dat hier een nuchtere Groninger spreekt. Als noorderling hoor je een beetje met beide benen op de grond te blijven staan en GIS-idols passen daar niet echt bij. Natuurlijk houd ik mijn ogen en oren open en probeer ik zoveel mogelijk nuttige kennis van de verschillende deskundigen te verzamelen, maar ik denk dat iedereen dat wel doet.

10. **Waar wordt je blij van?**

Zoals duidelijk mag zijn, kan ik erg genieten van een goede live-band of het nu in een kleine kroeg is of met een groot publiek. Daarnaast kan ik ook heel blij worden van lekker eten en drinken met familie of vrienden, maar wie wordt daar nou niet blij van ;-).

GIS CONFERENTIE 2003 (aka NATIONALE GIS-REUNIE)

“He, hoe is het met jou, zit je nog steeds bij....” behoort zonder twijfel tot de meest uitgesproken zinsnedes van de op 24 en 25 september jl gehouden GIS Conferentie. Natuurlijk, ESRI heeft zich weer van zijn beste kant laten zien als het gaat om organisatie, lunch, gastsprekers, ruimte etc.

Maar wees eerlijk, wat zou de GIS Conferentie zijn zonder dat galmende, bonzende en roezemoezende nationale GIS-netwerk zich uitstrekkend van Noorderzijlvest tot Terneuzen dat zich dan in maximale concentratie verzamelt? Toch gewoon een soort kouwe kermis waar iedereen wel eens van thuiskomt? Steeds verbaast het me, ook de GIS-wereld wordt alsmaar groter, het is al lang niet meer dat ons kent ons gebeuren van pakweg 8 jaar geleden, toch blijft het ondanks de toenemende massaliteit steeds de intimiteit behouden die we vroeger zo waardeerden.

Laatst sprak ik met een wat oudere collega (om niet te zeggen pensioenleeftijd naderende collega), van oudsher afkomstig uit de

landmeetkundige hoek, die uitgebreid inging op de reunie-kwaliteiten die dergelijke gebeurtenissen toch steeds hebben. Sterker nog: hij pleegt daar ex-collega's te treffen die al 8 jaar of langer met pensioen zijn! Durven wij deze analogie door te trekken naar ons terrein en een blik te werpen op een wederzien te Rotterdam in (even snel uitrekenen..) 2038? Wellicht dat ESRI alvast over een soort vrijkaartsysteem kan gaan nadenken?

Enfin, laten we voorlopig maar vast uit gaan kijken naar 2004...

Peter van Hooff

ArcGIS Gebruikersgroep Nederland

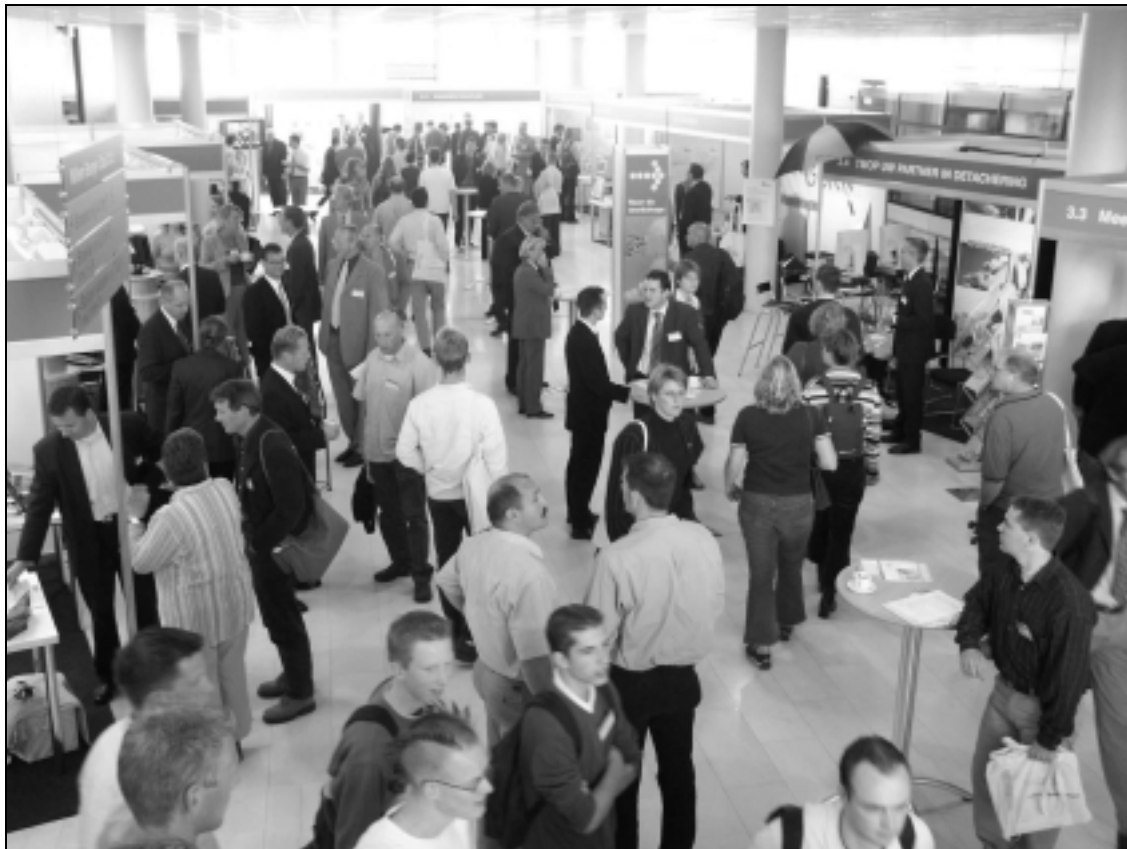
Hieronder en op de volgende pagina een sfeer-impressie middels foto's van de Conferentie...

Ballonnen-actie tijdens de plenaire ochtendsessie.

Lunch... en expo-bezoek.

ONDERSTEUNING GEBRUIKERS DOOR ESRI NEDERLAND

Goede ondersteuning is belangrijk voor de gebruikers van ESRI-software. De afdeling Customer Services van ESRI Nederland probeert deze ondersteuning zo goed mogelijk te verzorgen door middel van GISsupport, opleidingen, werkplekbegeleiding en system engineering. De laatste tijd hebben we veel aandacht gegeven aan mogelijkheden om onze ondersteuning aan de gebruikers van ESRI-technologie nog verder uit te breiden. Het bestuur van de AGGN heeft hierbij waardevolle ideeën en aandachtspunten aangedragen. Hieronder staan de belangrijkste punten benoemd.

Communicatie over verbeteringen in nieuwe releases

De communicatie door ESRI over de verbeteringen van een nieuwe versie van de software wordt soms niet voldoende bevonden. ESRI Nederland probeert dit op de volgende manier te verbeteren:

1. ESRI heeft de support-website aangepast (support.esri.com). Per service pack staat aangegeven welke problemen zijn opgelost.
2. We hebben in de ArcGIS Actueel, onze technische nieuwsbrief, een stuk opgenomen over de meest recente software. Daar staat ook in wat de belangrijkste opgeloste problemen zijn. Hiernaast proberen we door middel van de ArcGIS Actueel de gebruikers van ESRI-technologie zo goed mogelijk te informeren over nieuwe downloads, veel gestelde vragen, tips & tricks etc. Via www.esrinl.com/abonnementen kunt u zich aanmelden voor de ArcGIS Actueel.
3. We zijn bij GISsupport aan het onderzoeken of we een koppeling kunnen maken tussen de aangemelde problemen bij GISsupport en de opgeloste problemen in nieuwe versies. Dit is nog niet zo eenvoudig aangezien er een vrij complexe relatie is tussen deze twee. Een aangemeld probleem kan bijvoorbeeld betrekking hebben op twee bekende bugs waarvan er vervolgens één wordt opgelost in een nieuwe versie. We hopen echter in 2004 aan iedereen die een bepaalde melding bij ons heeft gedaan te kunnen terugmelden dat het probleem is opgelost in de komende release of service pack.

Communicatie over bekende problemen

De support-website van ESRI Inc. (support.esri.com) is flink uitgebreid de afgelopen tijd. Via deze site heeft u nu toegang tot informatie over alle aangemelde problemen wereldwijd. Tevens vindt u hier een breed scala aan andere informatie, zoals systeemeisen, technische informatie, forums en white papers. De query-mogelijkheden op deze site zullen in de toekomst verder worden uitgebreid.

Naast de supportsite van ESRI Inc. kunt u ook steeds meer informatie vinden op de site van ESRI Nederland. Via www.esrinl.com/ondersteuning heeft u toegang tot een groot aantal veelgestelde vragen. Ook kunt u hier vragen aanmelden voor beantwoording door de specialisten van GISsupport.

On site informatie over ESRI-technologie

Binnen ESRI Nederland is een aantal personen specifiek werkzaam op het gebied van technische voorlichting over het ESRI-platform. Zij kunnen on site informatie geven en demonstraties verzorgen. Hiernaast werken we ook aan uitbreiding van de bestaande onderhoudscontracten. Via een "goldsupport" contract ontstaat de mogelijkheid dat een support engineer van GISsupport ook bij u on site eventuele problemen analyseert en oplost. Ook installatie- en beheer/tuning werkzaamheden kunnen onderdeel uitmaken van het goldsupport contract.

Releasebeleid en Product Life Cycle

ESRI heeft het releasebeleid verder uitgewerkt. Voor ArcGIS worden naast de nieuwe versies nu ook regelmatig service packs uitgebracht. Door de installatie van deze service packs wordt een aantal problemen dat zou kunnen optreden, opgelost. De service packs zorgen er dus

voor dat u snel en regelmatig de beschikking heeft over de meest recente software.

Voor alle producten is een Product Life Cycle opgesteld. De Product Life Cycle geeft duidelijk aan welke versies van de software op welk niveau worden ondersteund (zie figuur). U kunt dit dus goed gebruiken bij uw eigen beheerplanning. In het onderstaande schema vindt u een kort overzicht van het principe van de Product Life Cycle. Meer informatie kunt u vinden op support.esri.com/knowledgebase.

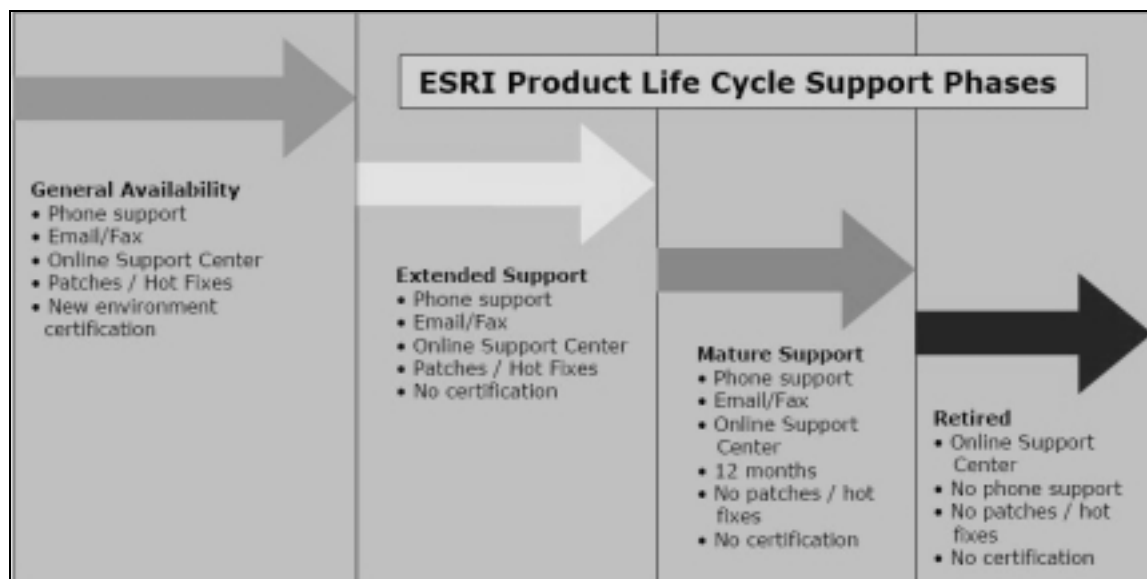
Overige ondersteuning

Naast bovengenoemde zaken probeert ESRI Nederland ook op andere manieren de gebruikers van ESRI-software zo goed mogelijk te ondersteunen. Zo zullen we

direct bij de release van ArcGIS 9 zorgen voor update opleidingen, zullen we al onze veelgevolgde opleidingen hebben aangepast aan de nieuwe mogelijkheden en werken we met Nederlandstalig opleidingsmateriaal. In de uitgebreide collectie boeken van ESRI Press kunt u veel informatie over GIS- en ESRI-software vinden. Ook in 2004 zal ESRI Nederland een GIS-studiereis organiseren waarin u in een interessant programma veel informatie over GIS-toepassingen krijgt bij verschillende organisaties.

Martin Schlüter

Manager Customer Services
ESRI Nederland B.V.
Email: M.Schluter@esrinl.com

KENNIS DELEN, DE VOLGENDE INFRASTRUCTUUR

Geo-data infrastructures staan momenteel in de belangstelling. Binnen veel organisaties wordt een geo-data infrastructuur (GDI of SDI) opgezet. Een infrastructuur is niets anders dan een aantal afspraken tussen betrokken partijen over hoe zaken met elkaar uitgewisseld worden. Afspraken worden gemaakt over onder andere techniek, organisatie, kwaliteit, geld, beschikbaarheid en standaarden.

Binnen een geo-data infrastructuur zijn deze afspraken dus gemaakt over hoe geografische gegevens tussen verschillende partijen worden uitgewisseld. Opvallend is dat de techniek hierbij vaak niet de lastigste factor is. Met de komst van ruimtelijke databases, webservices en metadata oplossingen is het relatief eenvoudig geworden om een geo-data infrastructuur op te zetten. Vaak zetten de andere genoemde factoren een rem op de snelle implementatie van een werkende geo-data infrastructuur.

Bij het opzetten van een geo-data infrastructuur valt iedere keer weer op dat het eigenlijk niet alleen gaat over het uitwisselen van geografische gegevens. Gegevens worden geïnterpreteerd en dit leidt tot informatie. Hiermee laait een nieuwe of eigenlijk oude discussie op. Hoe zorg je ervoor dat iedereen binnen een infrastructuur deze informatie op dezelfde wijze herleidt. Ook hierover kunnen afspraken gemaakt worden. Uiteindelijk hebben we het dan over een geo-informatie infrastructuur (GII, een term onder andere gebruikt bij de TU Delft). Eén van de eenvoudigste voorbeelden van dit soort afspraken is een eenduidige definitie van cartografie. Binnen een infrastructuur kan bijvoorbeeld worden afgesproken dat een geluidscontour altijd rood gekleurd wordt. Niemand zal een blauwe lijn dan als een geluidscontourlijn interpreteren. Door gegevens niet direct in een infrastructuur benaderbaar te maken, maar via webservices,

het technisch eenvoudiger geworden om dit soort afspraken af te dwingen.

Ik zie twee belangrijke ontwikkelingen die een volgende stap zullen inluiden als het gaat om infrastructures in ons vakgebied. De term GRID zal een tweede betekenis gaan krijgen binnen de Geo-ICT. GRID computing gaat het mogelijk maken om de rekenkracht binnen een infrastructuur met elkaar te kunnen delen. Veel GIS-toepassingen hebben functies die (te) veel eisen van de eigen werkomgeving. Door rekenkracht onderling uit te wisselen wordt het met GRID computing mogelijk om binnen een infrastructuur effectiever te werken.

Nog belangrijker is het vastleggen van kennis rond de toepassing van geografische analyses. Laten we dit een geo-kennis infrastructuur (GKI) noemen. Om processen te ondersteunen combineert men de basis-elementen van de GKI, informatie en functies, in modellen. De kennis, geborgd in deze modellen, kan dan gedeeld worden met anderen. Een model kan als webservice benaderd worden en op deze manier binnen de infrastructuur gedistribueerd worden.

Zoals zo vaak met dit soort ontwikkelingen, loopt de techniek vooruit. Zonder een succesvolle implementatie van geo-data infrastructures zullen geo-kennis infrastructures geen succes worden. Veel van jullie hebben de technische middelen in huis om deel uit te maken van één of meerdere geo-data infrastructures. Mijn pleidooi is dan ook om de remmen los te gooien.

Jeroen van Winden – Manager Technology Development, ESRI Nederland – J.vanWinden@ESRINL.com

AGGN-GEBRUIKERSMIDDAG BIJ HET GEMEENTELIJK HAVENBEDRIJF ROTTERDAM

Op donderdag 19 juni 2003 was de AGGN met zo'n 65 deelnemers te gast bij het Gemeentelijk Havenbedrijf van Rotterdam (GHR). Het was de eerste gebruikersdag in de serie "GIS op locatie" waarbij het AGGN-bestuur ernaar streeft om voortaan elk jaar een gebruikersdag te organiseren met een actief onderdeel zoals een excursie.

De ontvangst was op de 17^e verdieping van het splinternieuwe 32 verdiepingen tellende Worldportcenter op de Wilhelminapier in Rotterdam. Het uitzicht vanaf deze plek over Rotterdam en wijde omstreken is schitterend.

Na de mededelingen van het bestuur en van ESRI Nederland presenteerde Frans van Keulen van het GHR een algemeen verhaal over de activiteiten van het GHR en de Rotterdamse haven. Het was een reeks indrukwekkende cijfers, rijk geïllustreerd met mooie plaatjes en leuke anekdotes. Het is moeilijk om je een voorstelling te maken van de enorme hoeveelheid goederen die in de haven van Rotterdam jaarlijks voorbij komt. Veel informatie over de Rotterdamse Haven en het GHR is terug te vinden op de website www.portofrotterdam.com.

Peter Schepens gaf daarna een toelichting op de ruimtelijke informatievoorziening binnen het GHR. Alle ruimtelijke gegevens van het beheersgebied van het GHR worden ontsloten via een centrale Oracle Spatial database en Formida viewer software. Het systeem is nu 4 jaar in productie maar wordt nog steeds verder ontwikkeld. Er worden bijvoorbeeld nog meer administratieve systemen gekoppeld. Binnen het Havenbedrijf zijn ongeveer 200 medewerkers verdeeld over 7 afdelingen die ruimtelijke informatie uit de database gebruiken. In de database zijn ondertussen 340 gegevens-lagen opgeslagen, waarvan er 71 zijn gekoppeld aan administratieve systemen. Het geheel neemt zo'n 60 Gigabyte in beslag en omvat ruim 2 miljoen spatial objects. In de database worden geometrische primitieven opgeslagen waarbij het GHR een eigen topologisch model heeft gerealiseerd. Vanuit de geometrische primitieven worden via relaties objecten ten behoeve van viewing samengesteld. De gegevens in de Oracle database worden alleen gebruikt voor raadplegen. Editten gebeurt in een andere omgeving zodat veel import/export activiteiten nodig zijn. Ook zijn controleprocedures ontwikkeld om de integriteit van de database te waarborgen.

Als laatste presentatie gaf Ger Geertsma een toelichting op de Dynamische Havenkaart die door het Haven Coördinatie Centrum wordt gebruikt. Het Haven Coördinatie Centrum is verantwoordelijk voor een veilige, vlotte en efficiënte afwikkeling van de scheepvaart en voor incidentenbestrijding. De Dynamische Havenkaart is een toepassing waarbij real-time de positie, omvang, koers en het type lading van schepen in de Rotterdamse haven in beeld wordt gebracht. Op de kaart is bijvoorbeeld op basis van labels in één oogopslag te zien waar zich schepen geladen met gevaarlijke stoffen in de haven bevinden. Via een "identify" zijn extra gegevens over de individuele schepen op te vragen zoals naam, lading, snelheid en de bestemming. De gegevens over de schepen worden automatisch opgepikt via IVS (het landelijk informatie- en volgsysteem voor de scheepvaart), of handmatig toegekend zodra deze binnen het bereik van de radar komen.

De Dynamische Havenkaart is in de controlekamer beschikbaar op twee grote video-walls en wordt gebruikt voor algemeen overzicht, de coördinatie van de scheepvaart en voor het beheersen van calamiteiten. De kaart wordt niet gebruikt voor verkeers-begeleiding, dat gebeurt door de radarposten.

Het databaseontwerp voor de gegevens achter de Dynamische Havenkaart is door het GHR gemaakt binnen de bestaande ruimtelijke gegevensinfrastructuur. Het front-end is door ESRI Nederland gemaakt met behulp van MapObjects 2.1 en Visual Basic 6. Van de gegevens achter de Dynamische Havenkaart (beschikbaar via 3 Oracle views) vindt elke 3 seconden een update plaats. De kaart wordt elke 10 seconden ververs. De gegevens komen binnen via de Aramis walradarposten. Als ondergrond voor de kaart worden luchtfoto's in rasterformaat gebruikt.

De Dynamische Havenkaart wordt ook gebruikt voor de simulatie van ongelukken en incidenten. Hierbij wordt bijvoorbeeld de potentiële verspreiding van gaswolken onderzocht.

In *VI Matrix*, jaargang 10 van juni 2002 is een artikel over de Dynamische Havenkaart verschenen.

Na afloop van de presentaties werd er in drie groepen een bezoek gebracht aan de controlekamer van het Haven Coördinatie Centrum op de 19e verdieping. Hier is het gebruik van de Dynamische Havenkaart op twee grote video-walls in de praktijk te zien.

De dag werd afgesloten met een borrel en een rondvaart door de Rotterdamse haven op de boot van het Gemeentelijk Havenbedrijf. De boot heeft een luxe salon en een

indrukwekkende hoeveelheid paardenkrachten. De catering aan boord was meer dan geweldig. Het was te merken dat het Havenbedrijf ruime ervaring heeft met het ontvangen van gasten.

Tijdens de rondvaart was te zien dat de kleine stipjes op de Dynamische Havenkaart in werkelijkheid enorme kolossen blijken te zijn.

Al met al was het een zeer geslaagde dag. Op deze plek willen we graag nogmaals het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam bedanken voor de zeer gastvrije ontvangst.

Het Worldportcenter op de Wilheminapier waarin het GHR is gevestigd.

Bezoek aan de controlekamer van het Haven Coördinatie Centrum op de 19^e verdieping van het Worldportcenter.

Video wall met de Dynamische Havenkaart in controlekamer van het Haven Coördinatie Centrum.

ESRI USER CONFERENCE 2003 - 'GIS Serving Our World'

Thijs de Boer, Dienst Landelijk Gebied

De jaarlijkse ESRI User Conference in San Diego was met bijna 11.000 bezoekers een groot en overrompend evenement. De deelnemers zijn 'gewone' gebruikers, ontwikkelaars en vertegenwoordigers van bedrijven en instellingen, die graag hun kennis en toepassingen met elkaar delen. Er was dan ook veel te halen in de conferentieweek. Zelf heb ik me geconcentreerd op de technische vernieuwingen die er aan zitten te komen in ArcGIS 8.3 en ArcGIS 9.0 en zaken die voor de Dienst Landelijk Gebied (DLG), waar ik op dit moment drie jaar werk, een rol gaan spelen. Elk verslag is persoonlijk gekleurd, en zo ook het onderhavige, maar ik hoop dat anderen toch iets aan dit verslag zullen hebben.

Laat ik beginnen met de heenreis. De reis van Schiphol naar Washington op 2 juli was erg leuk, te meer omdat ik aan een raampje zat en goed zicht op de zich onder ons doorschuivende aarde had. Het was net een kaart die onder mij voorbijtrok. Op zo'n moment kun je je het maken van luchtfoto's goed voorstellen. Verder had ik een aardige buurman, een gewezen boer, die wel kon begrijpen wat ik bij DLG voor werk doe. Hij had persoonlijke ervaring met LASER (een andere Dienst binnen het ministerie van LNV) en het was interessant om dat soort ervaringen uit de eerste hand te horen. Hij was geen boer meer, o.a. omdat de bureaucratie hem te veel werd.

Na aankomst in Washington doorgereisd naar Baltimore, alwaar ik een bevriend echtpaar bezocht heb. Vandaaruit de steden Baltimore en Washington verkend. Baltimore doet erg Europees aan, wat geen verbazing wekt, omdat het als havenstad door Europeanen gesticht is in de begintijd van de VS. Er zijn dan ook veel historische gebouwen naar Europees model te vinden aan de haven en in de binnenstad. Op 4 juli, de nationale feestdag van de VS, boven de haven een prachtig vuurwerk bewonderd. In Washington uiteraard het Witte Huis bekeken, het lucht- en ruimtevaartmuseum bewonderd en monumenten zoals dat voor de Vietnamveteranen bezocht. Op zaterdag 5 juli van Washington verdergevlogen naar San Diego. In het vliegtuig zat ik toevallig naast mijn collega Tjitse Reitsma van DLG Noord-Holland. Helaas zaten we boven de rechtervleugel, dus weinig van het landschap gezien tussen Washington en San Diego.

Het hotel (Quality Inn) in San Diego bleek groot en onpersoonlijk te zijn, maar het ontbijt was naar Amerikaanse maatstaven goed te noemen. Bovendien lag het hotel op loopafstand (25 minuten) van het Conference Centre.

Zondagmorgen 6 juli om 11:00 uur ingeschreven voor de User Conference in het grote Conference Centre (zie foto). Om 13:30 begon mijn pre-conference seminar over ArcIMS, gepresenteerd door Jeff Archer en Martin Fleming. Zij hebben het vooral gehad over performance en het stabiel en 'secure' krijgen van ArcIMS in een netwerk.

Foto 1: Conference Centre, gezien vanaf het schiereiland.

Foto 2: Terras aan de achterzijde van het Conference Centre.

Maandag begon om 09:00 uur de plenaire opening van de conferentie. Jack Dangermond begon hierbij als eerste met een uiteenzetting van het thema van dit jaar 'GIS – serving our world' en wat dit betekent voor de GIS wereld.

Je kunt het thema op twee manieren uitleggen: enerzijds dat GIS de wereld kan dienen, en anderzijds dat GIS digitaal aan de hele wereld aangeboden kan worden, bijvoorbeeld m.b.v. ArcIMS. Voorts waren opvallende punten in zijn presentatie:

- In ArcGIS 9 is in ArcGlobe 'globe map' mogelijk: dat is het inzoomen op een draaiende aarde waarbij allerlei (satelliet-) (web-)services zijn toegevoegd;
- ArcEngine: MapObjects op de server;
- ArcGIS Server: ArcObjects op de server (op hetzelfde niveau te zien als ArcSDE en ArcIMS);
- Virtual Campus: er zijn ook sessies van een uur, online, met een 'live' leraar;
- Er is sinds kort een 'search bug list' op het online support centre;
- In ArcGIS 9 worden meer dan 400 'oude' Arc/INFO-functies opgenomen;
- Op 19 november 2003 is de volgende GIS-day.

Na deze uiteenzetting door Jack Dangermond volgden meerdere demo's van de verschillende nieuwe producten en ArcGIS extensies. Het meest indrukwekkend was de presentatie van ArcGlobe. Van het meeste belang voor DLG waarschijnlijk de presentaties van ArcIMS (door Dave Wrazien), ArcServer en ArcGIS Engine.

Maandagavond werden we als LNV-ers uitgenodigd voor een gezellige avond met etentje door Henk Bovendeur, de nieuwe contactpersoon voor LNV (en andere overheidsorganisaties) bij ESRI-Nederland.

Foto 3: Hoofdstraat van 'The Old Town', het 'Volendam van Californië'.

We werden in 2 taxi's naar 'The Old Town' gereden. Het bleek een soort nagemaakt Mexicaans dorpje, het Volendam van San Diego zullen we maar zeggen, waar we Mexicaans gegeten hebben met een Margarita

vooraf. Behalve Henk waren er nog twee jonge mensen van ESRI Nederland en 6 LNV-ers aanwezig. Het was een aangename eerste kennismaking.

Gedurende de week diverse technische workshops bezocht. De technische details volgen hieronder.

Los van dit alles heb ik dinsdagmiddag laat een bijeenkomst van de Europese ESRI-gangers bezocht die ging over INSPIRE: Infrastructure for Spatial Information in Europe. Vanuit het Europese DG milieu is het initiatief genomen om bestaande geo-informatie beter toegankelijk te maken om zo de milieu-politieke doelen beter te kunnen realiseren. Dat betekent dat de Europese landen hun geo-informatie via een eigen geo-informatieinfrastructuur 'vrij' toegankelijk moeten maken voor Europees gebruik. Naar verwachting wordt hiertoe eind van dit jaar (2003) een 'kaderwet' aangenomen. Wat betekent m.n. *Inspire* voor Nederland? Nog niet veel ! ... Nederland heeft zijn zaken behoorlijk goed op orde: wij kunnen met relatief weinig inspanning voldoen aan de *Inspire*-wetgeving.

Het ziet er ook nog niet naar uit dat er snel een grote pot geld komt waaruit de beschikbaarstelling en onderhoud van alle overheidsdata kan worden gefinancierd. Dat betekent dat we als overheid in ieder geval verstrekingskosten mogen doorrekenen (standaard Europees beleid). Verder mag Nederland - evenals een paar andere landen - extra kosten in rekening brengen om de instandhouding te kunnen financieren en bestaande initiatieven in de lucht te kunnen houden. Dit geldt dan bijvoorbeeld voor de Top-kaarten, Kadastrale informatie, AHN etc. Voor ons als DLG betekent het dat we - vanuit de Europese gedachte gezien - voorlopig gewoon zullen moeten blijven betalen voor de aanschaf van bestanden.

Behalve de reguliere workshops en plenaire sessies, waren de 'thema-eilanden' en de 'doctors corner' interessant. Op bijvoorbeeld het ArcIMS-eiland kon je allerlei specialisten op het gebied van ArcIMS aantreffen en gerichte vragen stellen. Heel handig, maar het viel me op dat er een hoop vrijwilligers rondliepen en maar een paar echte specialisten. Die bovendien de neiging hadden om als het maar iets van hun vakgebied af ging, je door te verwijzen naar een ander eiland om daar hulp te vragen. De doctors corner bestaat uit een hoop doe-het-zelf-pc's

met de benodigde software en ook weer 'doctors' om je te helpen. Kan heel handig zijn als je een bug hebt vastgesteld en dat eens wilt laten zien aan een programmeur van ESRI. Ik vond de mensen zowel op de islands als in de doctors corner erg hulpvaardig.

Verder hebben we op woensdagavond een gezellige 'Hollandse avond' gehad, op uitnodiging van ESRI Nederland, met een grote groep Nederlandse bezoekers van de conferentie. Het eten was goed verzorgd en de sfeer was hartelijk.

Donderdagavond was er het grote ESRI-feest op een schiereiland achter het conferentiegebouw. Na een flink buffet kon je er rondlopen en van muziek (zie foto) en artiesten genieten. Tot slot was er een band en vuurwerk.

Foto 4: bandje tijdens donderdagavondfeest op schiereiland. Let op de badge van de man links op de foto, die iedereen moest dragen gedurende de gehele week. De badge opende deuren die voor anderen gesloten bleven...

Vrijdag hebben Tjitse en ik een auto gehuurd en daarmee een rondreis in de omgeving van San Diego gemaakt. Een prachtige streek, maar ontzettend heet en kurkdroog (zie foto), begin juli.

Het verbaasde me dan ook niks dat een aantal maanden later grote delen van dit gebied in brand stonden en zelfs de buitenwijken van San Diego bedreigden.

Foto 5: Half-woestijnlandschap ten oosten van San Diego; kurkdroog in juli 2003.

De oogst aan (technische) informatie die ik opdeed is moeilijk in een aantal zinnen te vatten. Maar in de verschillende technische workshops vielen mij de volgende ontwikkelingen op:

- Er komt veel nieuwe functionaliteit in ArcGIS 8.3 en later in ArcGIS 9, waarmee veel van door gebruikers gewenste aanpassingen beschikbaar komen (topologie – metadata – edit functies – database cartografie – map book – 3D);
- Geïntegreerd metadata systeem mbv. ArcIMS (Metadata Server) is nu beschikbaar; ook de Europese CEN standaard wordt ondersteund;
- Model Builder komt beschikbaar als onderdeel van GeoProcessing ArcGIS 9;
- Met ArcGIS Server kun je je eigen (grote) client-server-toepassingen bouwen en omdat dit product kan draaien op diverse platformen, kun je minder platformafhankelijk worden. Met ArcGIS Server komen de ArcObjects beschikbaar op een server. Deze server kan zowel een Windows, UNIX als een Linux machine zijn. Op de server kunnen services worden ontwikkeld voor bijvoorbeeld viewing, mapping en visualisatie. Zo kan er bijvoorbeeld een Java-applicatie worden gebouwd om data te kunnen laten zien in een Internet Explorer-scherm.
- ArcGIS Engine is bedoeld voor ontwikkelaars om op basis van ArcObjects applicaties te ontwikkelen. Het wordt omschreven als 'embeddable GIS for custom applications'. ArcGIS Engine is platformafhankelijk (Windows, UNIX, Linux) en kan worden ontwikkeld met COM, .NET, Java en C++. Er is een ArcGIS Engine Developer Kit beschikbaar, waarmee stand-alone applicaties kunnen worden gebouwd. Er is een ArcGIS Engine Runtime nodig om die

zelfgebouwde applicaties te laten draaien. Deze Runtime moet je apart kopen.

- ArcGlobe is een nieuwe applicatie voor visualisatie en analyse en zit in de 3D-Analyst-licentie. ArcGlobe draait op een 1-2 GHz processor met >512 MB intern geheugen met een snelle grafische kaart. Meegeleverd worden Landsat-data met een resolutie van 1 x 1 km. ArcGlobe kan omgaan met honderden GB's en kan bijna alle datatypen aan die ArcGIS ook aankan. Aan ArcGlobe aangeboden data moet wel een spatial reference hebben (anders worden ze niet getoond in ArcGlobe).

De bovenstaande ontwikkelingen zullen voor DLG zeker een rol gaan spelen. Bij DLG gebruiken we nog steeds de "oude" softwarelijn ArcView 3.x en Arc/INFO Workstation. We hebben niet zo'n haast gemaakt met de introductie van de nieuwe softwarelijn ArcGIS in 2001. In 2002 werd de introductie van ArcGIS gedeeltelijk gefrustreerd door het niet kunnen scripten van ArcGIS binnen onze standaard kantoor-automatiseringsomgeving ('Kameleon'). De ontwikkelingen in ArcGIS 9.0 zien er wat dat betreft veelbelovend uit, want deze versie zal 'gescript', dwz. als .msi-pakket uitgeleverd gaan worden.

In ArcGIS 8.3 zit de functie topologie in de geodatabase, waardoor 'build' en 'clean' op shapefiles mogelijk is (in of buiten de database). Hiermee is een betrouwbare bestandsopbouw mogelijk. Het editen op coverages wordt dan ook niet meer ondersteund (alleen nog in Arc/INFO Workstation).

In ArcGIS 9.0 komen er belangrijke voorzieningen rond geoprocessing. De 'prompt' komt terug en een rijke set van analytische functies is gereed (vergelijk Arc module). Voor de automatiseerders onder ons is dan ook scripting mogelijk (vergelijk AML) met VB of Java script, waardoor het gebruik van het veel lastigere Avenue grotendeels overbodig wordt. Voor de analytici onder ons komt er een Model Builder, waarmee je op een

grafische manier met stroomdiagrammen GIS functies en modellen kunt uitvoeren.

De cartografie is weer verder verbeterd en 3D visualisaties zijn goed mogelijk. Er mogen voortaan echte 3D objecten worden gebruikt en er zijn voorzieningen voor virtuele wandelingen en helikopter-views. ArcGlobe wordt als nieuwe module geïntroduceerd om dynamisch (zonder beeldovergangen) in- en uit te zoomen van grote hoogte tot het kleinste detail (idem bier-reclame van een tijdje terug).

Met ArcIMS 4 (reeds gereleased) is naast meer functionaliteit, meer mogelijk op het gebied van integratie. Er zijn nu goede connectors met Java, JSP, ASP, Cold Fusion en een uitgebreide MapObjects Java toolkit.

Daarnaast is er een geïntegreerde Metadata server (DLG gebruikt nu nog Geokey Edit en GeoKey Select) en een ArcMap server, waardoor je alle kaarten gemaakt met ArcMap rechtstreeks kunt publiceren op internet. Met de nieuwe ArcGIS Publisher kunnen nu ook opgemaakte kaarten worden gepubliceerd, waarbij de viewer gratis is (vergelijk .pdf formaat). Dit kan een interessant product zijn voor DLG om intern kaarten met hoge cartografische kwaliteit op te slaan en te publiceren en extern bijvoorbeeld plankaarten in de streek uit te zetten zonder dat hier internetvoorzieningen voor nodig zijn. ArcSDE is ook weer een versie verder, waardoor nu images (luchtfoto's) goed te comprimeren zijn (JPEG) en snel te tonen zijn dmv. pyramids. Ook terabyte-grote bestanden moeten geen probleem zijn. Het huidige MrSID voldoet wel qua data-compressie, maar is qua presentatie trager.

Ik hoop dat in een van de volgende jaren DLG zelf een bijdrage aan de ESRI User Conference gaat leveren met een poster of met een presentatie. Er is binnen DLG genoeg materiaal en kennis om iets te pres(en)teren.

Tot slot kan ik iedereen aanraden om – al was het maar een keer – een kijkje bij de conferentie te nemen. Het is mij in ieder geval goed bevallen.

ACTIVITEITEN-AGENDA AGGN

5 februari 2004

thema-middag: ArcGIS en Statistiek
tevens: Algemene Leden Vergadering
(CBS, Voorburg)

24 maart 2004

GIS Tech AGGN / ESRI Nederland
(Rotterdam)

9 t/m 13 augustus 2004

ESRI International User Conference
(San Diego)

29 en 30 september 2004

ESRI Nederland GIS Conferentie
(De Doelen, Rotterdam)

17 november 2004

Wereld GIS dag